Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta

Zajednički nalazi i preporuke iz izvještaja o institucionalnoj akreditaciji

Tematski pregled izvještaja iz perioda 2013–2024.

HEA

Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta

Šta ovaj pregled obuhvata?

Predmet

Izvještaji o eksternoj evaluaciji i institucionalnoj akreditaciji visokoškolskih ustanova u BiH.

Vremenski okvir

Izvještaji nastali u periodu 2013–2024, sa osvrtom na napredak između evaluacijskih ciklusa gdje su dostupna oba izvještaja

Analitički fokus

Nalazi komisija, preporuke, ocjene kriterija i ponavljajuće oblasti za unapređenje.

37

visokoškolskih ustanova

25 + 12

univerziteta i visokih škola

55

izvještaja

ZAJEDNIČKI OBRASCI

Šta se ponavlja kroz izvještaje?

U izvještajima se ponavlja pomak od formalno uspostavljenih procedura ka potrebi da se njihova primjena sistematski prati i dokazuje.

Formalizacija

Strategije, pravilnici i procedure postoje, ali se preporučuje jasnije definisanje odgovornosti, rokova i načina praćenja.

Učešće zainteresovanih strana

Potrebno je dosljednije uključivanje studenata, alumnista, poslodavaca i drugih vanjskih partnera.

Praćenje učinka

Naglašava se potreba za pokazateljima, analizom podataka i korištenjem rezultata evaluacija u odlučivanju.

Kontinuitet

Unapređenja traže redovno praćenje, periodičnu reviziju i dokazivanje efekata preduzetih aktivnosti.

OCJENE KRITERIJA

Napomena: Analiza obuhvata **37 visokoškolskih ustanova** i ukupno **55 izvještaja o vanjskoj evaluaciji**. Broj analiziranih ocjena po pojedinim kriterijima razlikuje se u zavisnosti od broja izvještaja dostupnih za svaku ustanovu i kriterija primijenjenih u konkretnom postupku evaluacije.

Za **šest** visokoškolskih ustanova analizirani su izvještaji iz dva ciklusa evaluacije, odnosno po **dva izvještaja za svaku ustanovu.** Od ukupnog broja ustanova, za 13 su korišteni izvještaji zasnovani na kombinovanim kriterijima, za 16 izvještaji prema kriterijima iz 2016. godine, dok je za jednu ustanovu dostupan izvještaj izrađen prema kriterijima iz 2014. godine. Jedna ustanova je u međuvremenu prestala s radom.

Navedene razlike u metodološkom okviru i obuhvatu izvještaja odražavaju se na broj ocjena koje su mogle biti uključene u analizu pojedinačnih kriterija

OCJENE KRITERIJA

Broj analiziranih ocjena kriterija (na osnovu 55 izvještaja o vanjskoj evaluaciji za 37 visokoškolskih ustanova)

			2010	Razvoj i strategija všu	Upravljanje, unutrašnje OK i kultura kvaliteta	Procedure i obezbjeđenje kvaliteta studijskih	Ocjenjivanje studenata	Ljudski resursi	Kvalitet fizičkih resursa	Informacioni sistemi	Prezentacija informacija javnosti	Međunarodna saradnja	
VŠU	Oblik vlasništva	Godina		Politika osiguranja kvaliteta	Izrada i odobravanje programa	Učenje, podučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta	Upis i napredovanje studenata, priznavanje i certificiranje	Nastavno osoblje	Resursi za učenje i podrška studentima	Upravljanje informacijama	Informisanje javnosti	Kontinuirano praćenje i periodična revizija programa	Periodično vanjsko osiguranje kvaliteta
xy	Privatna/javna	2013-2024	Potpuno	17	26	27	39	12	29	30	30	16	27
			Znatno	38	29	28	15	43	26	25	25	39	13
							Najviše potpuno						
							Najmanje znatno						

OCJENE KRITERIJA

	Oblik vlasništva	Godina	2010	Razvoj i strategija všu	Upravljanje, unutrašnje OK i kultura kvaliteta	Procedure i obezbjeđenje kvaliteta studijskih	Ocjenjivanje studenata	Ljudski resursi	Kvalitet fizičkih resursa	Informacioni sistemi	Prezentacija informacija javnosti	Međunarodna saradnja	
				Politika osiguranja kvaliteta	Izrada i odobravanje programa	Učenje, podučavanje i vrednovanje usmjereni na studenta	Upis i napredovanje studenata, priznavanje i certificiranje	Nastavno osoblje	Resursi za učenje i podrška studentima	Upravljanje informacijama	Informisanje javnosti	Kontinuirano praćenje i periodična revizija programa	Periodično vanjsko osiguranje kvaliteta
A1	Javna	2019		Znatno	Znatno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Znatno	Potpuno
		2024		Znatno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	POtpuno	Znatno	Potpuno
B2	Javna	2019		Potpuno	Znatno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Znatno	Znatno	Potpuno
		2024		Znatno	Potpuno	Potpuno	Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	Potpuno	Znatno	Potpuno
C3	Javna	2014		Znatno	Znatno	Potpuno	Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	Potpuno	Znatno	
		2021		Znatno	Znatno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Znatno
D4	Javna	2019		Znatno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Znatno	Znatno	Znatno	Potpuno	Znatno	Potpuno
		2024		Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Znatno	Znatno	Znatno	Potpuno	Znatno	Potpuno
E5	Javna	2019		Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Znatno	Potpuno	Potpuno	Znatno	Znatno	Potpuno
		2024		Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Znatno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno
F6	Javna	2013		Znatno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Znatno	Potpuno	Potpuno	Znatno	Znatno	
		2019		Potpuno	Znatno	Znatno	Potpuno	Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	Potpuno
G7	Javna	2015		Potpuno	Potpuno	Znatno	Potpuno	Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	
		2020		Znatno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Znatno	Potpuno	Znatno	Znatno	Potpuno	Potpuno
H8	Javna	2019		Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Znatno	Potpuno	Znatno	Znatno	Potpuno	Znatno
		2024		Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Znatno	Znatno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno
I9	Privatna	2019		Znatno	Potpuno	Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	Potpuno	Potpuno	Znatno	Potpuno
		2024		Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Znatno	Znatno	Potpuno	Potpuno	Znatno	Potpuno
J10	Privatna	2015		Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	
		2020		Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Znatno	Znatno	Potpuno	Potpuno

Sheet1 Sheet3 Sheet2

OCJENE KRITERIJA

	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
V21		2022		Znatno	Potpuno	Znatno	Potpuno	Znatno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Znatno	Potpuno
X22		2022		Znatno	Znatno	Znatno	Potpuno	Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	Potpuno
Z23		2021		Znatno	Potpuno	Znatno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Znatno	Znatno	Potpuno	Znatno
A24		2019		Znatno	Znatno	Znatno	Potpuno	Znatno	Znatno	Potpuno	Potpuno	Znatno	Potpuno
B25		2022		Znatno	Potpuno	Znatno	Potpuno	Znatno	Potpuno	Potpuno	Znatno	Potpuno	Potpuno
C26		2021		Znatno	Znatno	Znatno	Potpuno	Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	Znatno
D27		2023		Znatno	Znatno	Znatno	Potpuno	Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	Znatno
E28		2019		Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	Potpuno	Potpuno	Znatno	Znatno	Znatno
F29		x											
		x											
G30		2021		Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	Potpuno
		2015		Potpuno	Potpuno	Znatno	Znatno	Potpuno	Potpuno	Znatno	Potpuno	Znatno	
H31		2021		Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Znatno	Znatno	Potpuno	Potpuno	Znatno	Potpuno
I32		2015		Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	
		2015		Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	Potpuno	Znatno	Znatno	Znatno	
J33		2019		Potpuno	Znatno	Znatno	Potpuno	Znatno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno	Potpuno
K34		2021		Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	Znatno	Potpuno	Znatno	Znatno	Znatno

Sheet1 Sheet3 Sheet2 +

NALAZI I PREPORUKE

Uključivanje zainteresovanih strana: od konsultacija do stvarnog uticaja

Koga je potrebno sistematičnije uključivati?

STUDENTI

U evaluaciju nastave, programa i kvaliteta studentskog iskustva.

ALUMNISTI

U praćenje relevantnosti stečenih kompetencija i reviziju programa.

POSLODAVCI

U definisanje ishoda učenja, stručnu praksu i procjenu potreba tržišta rada.

VANJSKI PARTNERI

U strateško planiranje, savjetodavna tijela i unapređenje sistema kvaliteta.

Šta preporuke traže od ustanova?

Urediti načine i dinamiku uključivanja internim aktima.

Dokumentovati kako su povratne informacije razmotrene i korištene.

Uključiti predstavnike dionika u razvoj i periodičnu reviziju programa.

Redovno provoditi ankete, fokus-grupe, okrugle stolove i konsultacije.

Studijski programi: povezati cijeli ciklus kvaliteta

1. Razvoj

Uključiti studente, poslodavce i struku u definisanje potreba i ishoda učenja.

2. Odobravanje

Urediti transparentne procedure, ECTS opterećenje i vezu ishoda učenja s vrednovanjem.

3. Praćenje

Prikupljati i analizirati podatke o prolaznosti, uspjehu, zadovoljstvu i relevantnosti.

4. Revizija

Periodično preispitivati programe i dokumentovati odluke i preduzete mjere.

Ključna poruka: revizija programa ne treba biti jednokratna administrativna obaveza, već dio zatvorenog ciklusa unapređenja kvaliteta.

HEA

OBLASTI ZA UNAPREĐENJE

Podaci, resursi i transparentnost kao podrška kvalitetu

Upravljanje informacijama

- Razvijati integrisane informacione sisteme.
- Definisati ključne pokazatelje.
- Osposobiti osoblje za analizu i korištenje podataka.

Resursi i podrška studentima

- Unapređivati bibliotečke i digitalne resurse.
- Osigurati pristupačnost i podršku različitim grupama studenata.
- Planirati ulaganja prema potrebama programa.

Informisanje javnosti

- Redovno ažurirati informacije o programima i aktivnostima.
- Osigurati dostupnost i razumljivost informacija.
- Jačati transparentnost i međunarodnu dostupnost.

Zajednički nalaz: informacije treba da budu pouzdane, ažurne i upotrebljive — ne samo prikupljene ili objavljene.

HEA

OPERATIVNI OKVIR

Kako preporuke pretvoriti u mjerljivo unapređenje?

PLANIRATI

Za svaku preporuku odrediti aktivnost, nosioca, rok i potrebne resurse.

DOKUMENTOVATI

Sačuvati dokaze o realizaciji, odluke, zapisnike, analize i rezultate.

MJERITI

Definisati pokazatelje koji pokazuju da li je aktivnost ostvarila željeni efekat.

PREISPITATI

Koristiti rezultate praćenja za korektivne mjere i naredni ciklus planiranja.

Preporuka nije završena samim usvajanjem akta ili provođenjem aktivnosti. Važno je pokazati šta je promijenjeno i kako se prati učinak.

HEA

ZAKLJUČNA PORUKA

Kvalitet se gradi kroz dosljednu primjenu, praćenje i dokazivanje efekata

Šta se izdvaja kao zajednički prioritet?

Učiniti sistem osiguranja kvaliteta operativnim i mjerljivim

Kontinuirano uključivati i MOTIVISATI studente u relevantne procese

Povezati razvoj, praćenje i reviziju studijskih programa

Koristiti podatke i povratne informacije za donošenje odluka

NAPOMENA O STATUSU I OBUHVATU

Ovaj prikaz predstavlja tematsku sintezu objedinjenih nalaza i preporuka proizašlih iz analize 37 izvještaja visokoškolskih ustanova iz perioda 2013–2024. godine. Statistička obrada i prateći radni materijali čine analitičku osnovu dostupnu Agenciji, a rezultati analize korišteni su i u drugim oblicima njenog rada, uključujući formulisanje preporuka za pojedinačne visokoškolske ustanove, stručne razgovore i aktivnosti usmjerene na unapređenje kvaliteta. Ovaj prikaz izdvaja zajedničke teme, ponavljajuće nalaze i preporuke od značaja za sistem visokog obrazovanja u cjelini.